

מערך סדנא

'הולכים אל הלא נודע'

מטרה:

1. לחדד את האחריות של המחנך/הקהילה על החניכים גם מעבר לתקופת ההתחנכות שלהם. (בחופשים, בשבתות, ובעתיד)
2. להעלות את המודעות לקשיים הטמונים במעברים: פחד מלהיות לבד, חשש מהלא נודע, חוסר בכלים.
3. להבין את ההשלכות של החששות האלו על התקופה הקרובה (מאי-יוני)
4. מתוך הכרות עם הקשיים הנ"ל - לחדד את משימתנו בהכנת החניכים לקראת המעברים שנכוננו להם בחיים.

מרכיבי תפיסת 'דרך כפר' שניתן לקדם באמצעות הסדנה:

- עוגנים בעתיד

רשימת ציוד והיערכות מקדימה נדרשת

1. קובץ השמעה- השיר "הולכים אל הלא נודע"
2. סרטון – 'חניכים מספרים על תחושות לקראת פרידה'
3. דף מיפוי - אופציונלי

מהלך

שלב א – אישי (10 דק')

- השמעת השיר "הולכים אל הלא נודע" -
<http://www.youtube.com/watch?v=dqKeWY1ml5U>
- שאלה אישית (למי שרוצה): מעבר מורכב בחיים שזכור לי במיוחד.
- דיון פתוח: (מומלץ לכתוב על הלוח) - מה צריך כדי לעבור 'מעבר' ב"שלום"? (ליווי, תמיכה, זמינות, ידע מוקדם, הכנה מנטאלית, אמונה בה', אמונה בעצמי, יכולת התמדה).

שלב ב – מעבר לעולם החניכים

- דיון פתוח: (20 דק')
 - מהם המעברים שהחניכים שלנו עוברים בתקופת ההתחנכות שלהם פה? (מעברי דירות במהלך הלימודים ממרכז קליטה לדירה, מעבר בין כיתות, מעבר בתוך המשפחה (אמא/אבא), מעבר מהכפר לבית בסופ"ש ובחופשים, מעבר בין חברתיים...) - לא להתעכב על שאלה זו.
 - כיצד מתנהגים אנשים (חניכים) לקראת/במהלך מעברים? (ישנם סוגים שונים של חניכים – תגובות תלוי-אישיות שנעים על הציר שבין הסתגרות-החצנה: בורחים, אדישים, לחוצים, דרוכים, מתפרצים, מתפרקים, בועטים)
 - שיתוף של חוויות מחניכים לקראת סוף י"ב / בסמוך לחופשים - אפיון סוגי ההתנהגויות וההבנה שאלו דרכים שונות לבטא את אותם חששות.

שלב ג – צפייה בלקט – חניכים מספרים על תחושות לקראת

הפרידה

זהו סרטון שצולם בשנת 2009 – חניכים מכפר הנוער ימין אורד התבקשו בספונטניות (ללא הכנה מוקדמת) לשתף בתחושות שלהם לקראת סיום תקופת ההתחנכות והמעבר לצבא/לאזרחות.

למנחה – ניתן בהחלט לצלם סרטון חדש מהחניכים של הקהילה בה הסדנא מועברת. (מעין סקר רחוב מהיר עם מצלמה. זוהי מתודה חזקה שתבהיר לצוות החינוכי איפה החניכים שלהם נמצאים אל מול הפרידה).

• **צפייה בסרטון חניכים + עיבוד ראשוני (15 דק')**

- האם המציאות הזו מוכרת לכם?
- האם היא משקפת גם את המצב של החניכים שלכם?

• **מיפוי החששות שעלו בסרטון – (30 דק')**

- איזה חששות הועלו בסרט? (ניתן להוסיף חששות שמוכרים להם ולא עלו בסרט)
- אולי החששות זו מציאות טבעית ואין מה לעשות... האם ניתן להכין את החניכים טוב יותר? אולי זה בכלל לא אפשרי?

שאלות נוספות להרחבה:

- האם החששות שלהם דומים לחששות של בוגרי י"ב שלא עלו לארץ/שאינם נוער בסיכון?
- איזה חששות ניתן לנטרל? איזה חששות ניתן למזער?
- האם יש גם משהו חיובי בחששות?

שלב ד – חשיבה יישומית- מענה לחששות: (30 דק')

החשש להיות לבד

- כיצד ניתן לתת מענה לחשש של החניך להיות לבד?
- הבדידות שהחניך חושש ממנה מוצדקת לחלוטין. תקופת ההתחנכות שלו הסתיימה. האם תפקידנו באמת להמשיך את הקשר איתו? (כל בוגר? כל הזמן?)
- איזה מענה אנחנו יכולים לתת בנושא זה?

החשש מהלא נודע

- כיצד ניתן לתת מענה לחשש של החניך שנובע מחוסר ידע?
- איזה ידע לדעתכם החניכים צריכים?
- איך אפשר להעביר את הידע הזה לחניכים?
- איך מאפשרים לחניכים להגיע למקורות ידע בכוחות עצמם?

החשש מחוסר מסוגלות בשל חוסר כלים

- האם ניתן להכין את החניכים טוב יותר? או שאולי זו מציאות טבעית ואין מה לעשות...
 - איזה כלים חסר לחניכים?
 - איך אנחנו יכולים לאפשר את הכלים האלה?
- *** ניתן בשלב זה להעמיק על-ידי תרגיל מיפוי בנושא כישורי חיים – ראה להלן טופס.

מראה הלוח בשלב זה של הסדנא:

חשש להיות לבד	חשש מהלא נודע	חשש מחוסר כלים
מה המשימה שלי כמחנך? - להיות מוכן לכך שה"יחד" לא נמשך באותה עוצמה... - תחושה של שייכות - ליווי ותמיכה - זמינות - אמונה	מה המשימה שלי כמחנך? הקניית ידע סביב תחומים שונים: הצבא, אקדמיה, מסגרות תורניות... הקניית יכולת לצייר תמונת עתיד (סכמה ציפייתית) ותוכניות שונות לתרחישי חיים שונים.	מה המשימה שלי כמחנך? - אמונה - הקניית מיומנויות - הקניית כישורי חיים - תרגול מצבים שונים - למידה - מפתחות להצלחה (בגרות וכו')

סיכום:

- המחנך חייב להכיר במעבר כזמן של הפרת איזונים, שבא לידי ביטוי בהסתגרות או בפורקן.
- משימת המחנך היא לנתב את החניכים לבטא את החששות שלהם בדיבור ובהכנות לקראת מעבר משמעותי ונכון.
- על המחנך להיות מודע לסוג החששות של החניכים, למפות את מצבם ולהכין אותם בהתאם.

אפשרות לתרגיל: כישורי חיים

כל רביעייה תקבל דף עם רשימה של כישורי חיים/תחומי ידע ועבור כל פריט יתבקשו לדרג בין 1-4 את הבוגר. לאחר מכן הם יתבקשו להעלות הצעות להתמודדות. (יש לשים דגש על הצעות שמבוססות על ההתנהלות היומיומית שלהם ולא על תוכניות גדולות וכו'...)

כישורי חיים	עד כמה הבוגר הממוצע רכש את:				הצעה – כיצד אפשר ל... (בהתנהלות היומיומית):
	1	2	3	4	
הקניית ביטחון עצמי					
כישורים להתנהלות יומיומית (חשבון בנק, חשבונות אחרים, קו"ח, טלפון, דואר, וכו')					
מיומנות של תקשורת בין-אישית					
יכולת הבעה עצמית (ראיונות)					
התמודדות עם כישלונות/אכזבות					
השתלבות בחברה הישראלית					
קבלת החלטות-הכרעות ערכיות ויומיומיות					
לשאת באחריות למעשיהם					
יכולת ללמוד					
תפקוד במצבי משבר/לחץ					